

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 80/2020-74

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou UHAĽ s. r. o., Štefana Moyzesa 43, Zvolen, IČO 47 236 655, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Maroš Uhaľ, proti postupu Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2006, postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaniach vedených pod sp. zn. 14 Co 412/2011, sp. zn. 14 Co 313/2016, sp. zn. 14 Co 44/2019 a sp. zn. 17 Co 142/2019 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 a sp. zn. 3 Cdo 37/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2006 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaniach vedených pod sp. zn. 14 Co 313/2016, sp. zn. 14 Co 44/2019 a sp. zn. 17 Co 142/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Ružomberok **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2006 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur** a sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré im **je** Okresný súd Ružomberok **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **400 eur** a sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **200 eur**, ktoré im **je** Krajský súd v Banskej Bystrici **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Ružomberok a Krajský súd v Banskej Bystrici **s ú p o v i n n é** sťažovateľom nahradiť trovy konania v sume **390,50 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Ústavnému súdu bola 20. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2006, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 14 Co 412/2011, sp. zn. 14 Co 313/2016, sp. zn. 14 Co 44/2019 a sp. zn. 17 Co 142/2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 a sp. zn. 3 Cdo 37/2018.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej prílohy vyplýva, že 29. decembra 2005 podali sťažovateľ [REDAKOVANÉ] a právni predchodcovia sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (rodičia oboch sťažovateľov) žalobu, ktorou sa momentálne domáhajú (6. októbra 2009 okresný súd rozhodol o pripustení zmeny pôvodnej žaloby) proti aktuálnym žalovaným (v priebehu konania došlo k viacnásobnej zmene vlastníctva podielov na nehnuteľnostiach, ku ktorých častiam sa sťažovatelia domáhajú predovšetkým deklarovania existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu) tohto:

a) určenia, že v prospech vlastníkov nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (záhrady, zastavané plochy a nádvorcia, garáž bez súpisného čísla) a postavených na predmetnej parcele je právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechádzať po častiach iných parciel vyznačených červenou bodkočiarkou na geometrickom pláne vyhotovenom znalcom z odboru geodézie a kartografie č. 4C-391-33/2006 18. augusta 2009, úradne overenom Správou katastra Dolný Kubín 26. augusta 2009, ktorý je súčasťou rozsudku, a to pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami;

b) uloženia povinnosti žalovaným odovzdať žalobcom kľúč od vstupnej brány nachádzajúcej sa na predmetnej parcele;

c) uloženia povinnosti žalovaným odstrániť materiál uskladnený na predmetnej parcele, ak tento zasahuje na tú časť, ktorá je vyznačená červenou bodkočiarkou na označenom geometrickom pláne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku;

d) povinnosti strpenia žalovanými zo strany vlastníkov a užívateľov nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (záhrady, zastavané plochy a nádvorcia, garáž bez súpisného čísla) a postavených na predmetnej parcele vykonávania práva prechodu pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami,

osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami cez iné pozemky v rozsahu vyznačenom červenou bodkočiarkou na označenom geometrickom pláne;

e) pre prípad, že nevzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním, zriadenia v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na predmetnej parcele práva zodpovedajúceho vecnému bremenu pozostávajúceho z práva prechádzať po častiach iných parciel vyznačených červenou bodkočiarkou na označenom geometrickom pláne, a to príručnými vozíkmi, jednostopovými motorovými vozidlami a osobnými motorovými vozidlami;

f) rozhodnutia o trovách konania.

3. K zbytočným priet'ahom v konaní podľa sťažovateľov prispel v prvom rade postup všeobecných súdov v súvislosti s odvolaniami, ktoré boli podané proti rozsudku okresného súdu z 12. marca 2010. Okresný súd predložil súdny spis Krajskému súdu v Žiline (doručení 10. mája 2010) na rozhodnutie o podaných odvolaniach, ktorý o nich aj rozhodol. Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 58/2011 z 24. novembra 2011 vydaného na základe dovolania podaného vtedajšími žalovanými vyplýva, že keďže najvyšší súd uznesením č. k. 3 Nc 24/2006 z 20. septembra 2006 prikázal vec na prejednanie a rozhodnutie krajskému súdu, založil s konečnou platnosťou príslušnosť krajského súdu na rozhodovanie v tejto veci a takto založená funkčná príslušnosť uvedeného súdu trvala aj v čase podania odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 12. marca 2010. Bez ohľadu na to, či nesprávnym bol postup okresného súdu (v predložení veci funkčne nepríslušnému odvolaciemu súdu) alebo rozhodnutie najvyššieho súdu vykazovalo známky prekvapivosti, došlo k zbytočnej časovej strate presahujúcej obdobie 1,5 roka (od mája 2010 do decembra 2011, keď bol súdny spis po zrušení rozhodnutia Krajského súdu v Žiline najvyšším súdom doručení krajskému súdu na účely opätovného rozhodnutia o podaných odvolaniach). Sťažovatelia považujú toto obdobie, ktoré bolo zavinené výlučne postupom všeobecných súdov, za vykazujúce priet'ahy v konaní, keďže ich úkony boli úplne zbytočné z pohľadu rozhodovania o ich uplatnených nárokoch.

4. Sťažovatelia tiež uviedli, že okresný súd v rokoch 2014 a 2015 nekonal, a preto považujú toto obdobie ako celok za vykazujúce priet'ahy. Okresný súd však túto nečinnosť odôvodňoval prerušením napadnutého konania z dôvodu prebiehajúceho konkurzu na majetok obchodnej spoločnosti, ktorá v tom čase mala postavenie jednej zo žalovaných. Sťažovatelia ale považujú uznesenie o prerušení konania za vecne nesprávne, keďže podľa ich názoru nemohlo dôjsť *ex lege* k prerušeniu konania. Sťažovatelia tiež namietajú, že o návrhu sťažovateľov o pripustení zmeny účastníka konania na strane žalovaných podanom 16. mája 2013 okresný súd rozhodol po skoro 7 mesiacoch (podľa už dnes neúčinného Občianskeho súdneho poriadku lehota bola 30 dní).

5. Podľa sťažovateľov preto od pojednávania, ktoré sa konalo 30. apríla 2013, až do decembra 2015 neboli urobené zo strany okresného súdu žiadne zmysluplné úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu (vo veci bolo vykonané ďalšie pojednávanie až 17. marca 2016). V tomto období nebol dôvod na prerušenie tohto konania ani z dôvodu úmrtia pôvodných žalobcov. Dedičské konanie po pôvodnom žalobcovi trvalo necelých 5 mesiacov a po pôvodnej žalobkyni približne 3 mesiace, pričom s ohľadom na predmet tohto konania by okresnému súdu nič nebránilo vo veci konať ani počas prebiehajúcich dedičských konaní po pôvodných žalobcoch so všetkými ich potenciálnymi dedičmi.

6. Ďalším obdobím, ktoré podľa názoru sťažovateľov vykazovalo prietahy v konaní, bolo odvolacie konanie iniciované žalovanými, ktorí podali odvolanie proti čiastočnému rozsudku okresného súdu zo 17. marca 2016. V rámci tohto odvolacieho konania krajský súd síce včas rozhodol o podanom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia z 11. júna 2016, ale o podanom odvolaní vo veci samej rozhodol až rozsudkom č. k. 14 Co 313/2016 z 3. októbra 2017, t. j. s odstupom viac ako 15 mesiacov od rozhodnutia o predbežnom opatrení. Po skončení tohto odvolacieho konania bolo v tom čase právoplatne ukončené konanie v časti žaloby uvedenej v bode 2 písm. a).

7. Následne bol vo veci nariadený termín pojednávania na 14. december 2017, ktorý bol ale zrušený z dôvodu podania dovolania žalovanými. Okresný vo zvyšnej časti žaloby ďalej nekonal a výlučne sa zamerlal na realizáciu úkonov spojených s podaním dovolania. Okresný nevydal žiadne procesné rozhodnutie, ktoré by zdôvodňovalo, prečo ďalej nekoná v tej časti žaloby, ktorá nebola právoplatne skončená. Sťažovatelia v podaní zo 4. decembra 2017 okrem iného uviedli, že nepovažujú za relevantný dôvod na odročenie pojednávania podanie dovolania a že obsah tohto ich podania je reakciou na existujúci stav, správanie žalovaných a súčasne aj na výzvu súdu, ktorú dostali v súvislosti s predvolaním na medzičasom zrušené pojednávanie. Zo strany okresného súdu do podania ústavnej sťažnosti nedostali žiadnu reakciu na dané podanie. Sťažovatelia tiež poznamenali, že v prípade uloženia povinnosti uvedenej v bode 2 písm. b) už zobrali žalobu v tejto časti späť týmto podaním, ktorým súčasne navrhli pripustiť zmenu žaloby v prípade uložení povinností žalovaným uvádzaných v bode 2 písm. c) a d). Do podania ústavnej sťažnosti nebolo o požadovanej zmene žaloby rozhodnuté a ani vo veci nebol nariadený termín pojednávania.

8. Právni predchodcovia sťažovateľov aj samotní sťažovatelia nedali svojím správaním žiadnu príčinu na vznik prietahov, nezmarili svojím konaním vykonanie žiadneho pojednávania, včas reagovali na všetky výzvy okresného súdu a tiež včas predkladali jednotlivé dôkazy. Z tohto je zrejmé, že v každom z doterajších štádií konania mali záujem na jeho plynulom priebehu a čo najskoršom ukončení, čo nemožno konštatovať vo vzťahu k postupom všeobecných súdov a žalovaných. Sťažovatelia v súvislosti s postupmi označených všeobecných súdov preto namietajú porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu nekonania označených všeobecných súdov vo vymedzených obdobiach alebo spôsobených neefektívnosťou a nesústredenosťou ich postupu.

9. Sťažovatelia uviedli, že do podania ústavnej sťažnosti konanie trvá takmer 13 rokov, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne skončené v žiadnej časti jeho predmetu vo veci samej. Aj keď sa uvedený spor javí ako právne zložitá vec týkajúca sa oblasti nehnuteľností (konkrétne vecných bremien k nehnuteľnostiam), nejde o takú zložitú vec, aby bola akceptovateľná dĺžka konania v trvaní 13 rokov na všetkých stupňoch všeobecných súdov. Zároveň ak okresný súd založil svoj záver o zamietnutí žaloby z dôvodu nedobromyseľnosti pôvodných žalobcov, takéto rozhodnutie nemožno považovať za právne zložitú vec, ktorá by si vyžadovala rozsiahle dokazovanie alebo iné procesné úkony. Zo strany okresného súdu išlo len o posúdenie právnej otázky, a preto za týchto okolností sa javí trvanie konania v dĺžke 13 rokov ako zjavne neprimerané.

10. Ústavný súd výzvou z 24. januára 2020 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania spočívajúcich v tom, že za porušovateľov základných práv boli označené krajský súd a najvyšší súd, pričom v petite ústavnej sťažnosti bol iba všeobecne

namietaný ich postup bez označenia konkrétnych konaní príslušnými spisovými značkami týchto súdov.

11. V podaní z 30. januára 2020 sťažovatelia ďalej okrem iného uviedli, že v prípade dovolacieho konania vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Cdo 37/2018 nie je zrejmé, prečo s ohľadom na právne závery najvyššieho súdu prezentované v jeho uznesení zo 16. októbra 2018 a týkajúce sa otázky dobromyseľnosti právnych predchodcov sťažovateľov, ktoré vyznievajú opačne k predchádzajúcim právnym posúdeniam okresného súdu a krajského súdu, najvyšší súd neuložil krajskému súdu, aby niečo vykonal (okrem viazanosti vysloveným právnym názorom). Najvyšší súd vo veci meritorne nerozhodol, ako mu táto možnosť vyplýva z § 449 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), hoci s ohľadom na ním prezentované právne závery fakticky už neformálne rozhodol aj vo veci samej. Postup najvyššieho súdu nepochybne prispel k predĺženiu celkovej doby trvania konania o čas, po ktorý následne prebiehalo odvolacie konanie. Sťažovatelia v rámci následného odvolacieho konania vo veci uviedli konkrétne námietky a argumenty spochybňujúce postup najvyššieho súdu a jeho právne závery. S týmito argumentmi sa však krajský súd vôbec vecne nevysporiadal, čo bol jeden z dôvodov následného podania dovolania zo strany sťažovateľov.

12. V prípade odvolacích konaní vedených na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 44/2019 a sp. zn. 17 Co 142/2019 sťažovatelia poukázali na to, že krajský súd v rozsudku z 28. mája 2019 nerozhodol o otázke, o ktorej bol povolaný rozhodnúť podľa § 335 ods. 2 CSP. Krajský súd tak učinil až dodatočne (na návrh žalovaných) následným doplniacím rozsudkom z 15. októbra 2019, ktoré nebyť tohto pochybenia nemuselo prebiehať a o to skôr mohli byť realizované úkony v sťažovateľmi iniciovanom dovolacom konaní. Sťažovatelia tiež poukazujú na vady rozsudku krajského súdu, ktoré uviedli proti nemu v dovolaní.

13. V podaní z 30. januára 2020 boli tiež v bode III uvedené nedostatky návrhu na začatie konania odstránené právnym zástupcom sťažovateľov, ktorí navrhujú, aby ústavný súd vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1/ Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2/ Základné právo sťažovateľov... priznané v čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom na uvedenom súde pod sp. zn. 4C/33/2006, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v odvolacích konaniach vedených na uvedenom súde pod sp. zn. 14Co/412/2011, sp. zn. 14Co/313/2016, sp. zn. 14Co/44/2019 a sp. zn. 17Co/142/2019 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacích konaniach vedených na uvedenom súde pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 a sp. zn. 3Cdo 37/2018.

3/ Súdu, ktorý bude aktuálne konať v danej veci v čase rozhodnutia ústavného súdu, Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby v konaní vo veci, ktorá je vedená na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 4C/33/2006 konal bez zbytočných prieťahov.

4/ Sťažovateľom Ústavný súd SR priznáva voči každému z porušovateľov primerané finančné zadosťučinenie a to:

voči porušovateľovi 1/ Okresnému súde Ružomberok sťažovateľovi 1/ vo výške 4000,- eur a sťažovateľovi 2/ vo výške 1.300,- eur,

voči porušovateľovi 2/ Krajskému súde v Banskej Bystrici sťažovateľovi 1/ vo výške 2.000,- eur a sťažovateľovi 2/ vo výške 650,- eur,

voči porušovateľovi 3/ Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sťažovateľovi 1/ vo výške 1.500,- eur a sťažovateľovi 2/ vo výške 500,- eur, ktoré je každý z porušovateľov povinný vyplatiť sťažovateľom 1/ a 2/ do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5/ Porušovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 2 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. za 2 úkony právnej služby za rok 2018 v celkovej výške 390,50 eura (príprava a prevzatie zastúpenia, vypracovanie a podanie ústavnej sťažnosti - 1 úkon á 153,50 eura + 9,21 eura režijný paušál + 20% DPH), ktoré sú povinní zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Postup ústavného súdu a vyjadrenia všeobecných súdov

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 80/2020-38 z 13. marca 2020 ju prijal v časti, ktorou namietali porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach. Vo zvyšnej časti bola ústavná sťažnosť sťažovateľov odmietnutá pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

15. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania okresného súdu vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním č. k. Spr. 4003/2020 zo 16. apríla 2020, v ktorom uviedla chronológiu jednotlivých úkonov vykonaných v napadnutom konaní. Vec bola niekoľkokrát predkladaná odvolaciemu súdu a dovolaciemu súdu z dôvodu podaných odvolaní a dovolaní, čo vyplýva aj z odôvodnenia ústavnej sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu poznamenala, že aktuálne je konanie o nároku uvedenom v bode 2 písm. a) právoplatne skončené a v časti ostatných uplatnených nárokov bolo napadnuté konanie prerušené uznesením z 15. augusta 2019 do právoplatného skončenia konania o podanom dovolaní sťažovateľov proti výroku II rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co 44/2019 z 28. mája 2019. Súdny spis bol odoslaný najvyššiemu súdu 6. novembra 2019. Po odoslaní spisu najvyššiemu súdu bolo doručené dovolanie žalovaných proti dopĺňaciemu rozsudku krajského súdu č. k. 17 Co 142/2019 z 15. októbra 2019, ktorým bol doplnený rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co 44/2019 z 28. mája 2019.

16. Predsedníčka okresného súdu konštatovala, že „súd v snahe o čo najefektívnejší postup v konaní s cieľom odstrániť neistotu strán sporu... mal za to, že je potrebné skúmať v prvom rade dôvodnosť žaloby v časti... o určenie existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním a v prípade ustálenia nedôvodnosti skúmať dôvodnosť žaloby o zriadenie vecného bremena súdom, aby došlo k vyriešeniu základnej otázky právneho vzťahu medzi stranami sporu (a to či už deklarovania existujúceho právneho vzťahu, resp. založenia nového pre prípad, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním nevzniklo), z ktorého by vyplývali konkrétne práva a povinnosti strán sporu. Následne po ustálení týchto základných otázok súd sa zaoberal dôvodnosťou uplatnených nárokov na plnenie. Tento postoj súd prvej inštancie presadzoval, bol zrejmý stranám sporu, strany sporu neuvádzali k tomu žiadne námietky. Nebolo možné prejednávať všetky uplatnené nároky naraz a súčasne, nakoľko by to bolo zmätočné konanie a strany sa toho ani nedožadovali.“

17. Ďalej predsedníčka okresného súdu nesúhlasila s tvrdením sťažovateľov, že vec je skutkovo, právne a procesne jednoduchá. Predmetom konania je majetkovoprávny spor týkajúci sa vecného

práva k nehnuteľnosti, konkrétne práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Jednotlivé petity žaloby vykazujú logickú nadväznosť, sú navzájom prepojené, nejde o petity eventuálne ani alternatívne. V tomto prípade ide o spojené konanie pozostávajúce z viacerých žalôb (žaloba o určenie, žaloba, že je tu právo, žaloba o splnenie povinností, žaloba o usporiadanie práv a povinností strán sporu). Právna zložitosť veci je tiež preukázaná samotnou skutočnosťou, keď v tejto veci boli vydané protichodné rozhodnutia týkajúce sa určenia existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním.

18. K výhradám sťažovateľov o nesústredenom a neefektívnom postupe okresného súdu predsedníčka okresného súdu zdôraznila, že boli vykonané sťažovateľmi navrhnuté dôkazy k dobromyseľnosti držby, t. j. splneniu zákonných podmienok vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Keďže na základe vyhodnotenia vykonaného dokazovania k prvému uplatnenému nároku okresný súd dospel k záveru, že nie je dôvodný, ďalším sústredeným postupom pristúpil k prejednaniu predmetu konania v časti o zriadení vecného bremena okresným súdom.

19. Ďalej sa predsedníčka okresného súdu vyjadrila k sťažovateľmi tvrdenej nečinnosti okresného súdu v rokoch 2014 a 2015 a k nedodržaniu zákonnej lehoty na rozhodnutie o návrhu sťažovateľov na zmenu žalovaného. Okresný súd nerozhodol v zákonnej lehote z dôvodu podania odôvodnenej námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyňi a všetkým sudcom okresného súdu žalovanými, ktorá bola predložená na rozhodnutie nadriadenému súdu. Po rozhodnutí nadriadeného súdu a vrátení spisu okresný súd zistil, že na obchodnú spoločnosť, ktorá sa mala stať ďalšou žalovanou, bol vyhlásený konkurz. Na výzvu okresného súdu, či sťažovatelia trvajú na predmetnom návrhu alebo či navrhujú pripustiť vstup správcu konkurznej podstaty, nereagovali. Okresný súd o tomto návrhu rozhodol uznesením z 8. januára 2014 tak, že mu vyhovel, pričom sťažovatelia proti nemu nepodali odvolanie. Je pravdou, že v nadväznosti na toto uznesenie vznikol nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, pretože správca konkurznej podstaty sa stranou sporu nestal, ale k tomu došlo s vedomím žalobcov. Tento nedostatok je dôvodom na zamietnutie žaloby proti tejto obchodnej spoločnosti, k čomu nedošlo z dôvodu prevodu pozemku vo vlastníctve obchodnej spoločnosti ako úpadcu na ďalšieho žalovaného (následne nastali ďalšie prevody tohto pozemku). Napokon okresný súd uznesením z 19. januára 2016 zastavil konanie proti obchodnej spoločnosti z dôvodu späťvzatia žaloby proti nej zo strany sťažovateľov.

20. Predsedníčka ďalej konštatovala, že okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Žiline ako súdu odvolaciemu, keď zastával názor, že v roku 2006 najvyšší súd *ad hoc* prikázal vec krajskému súdu ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o odvolaní v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Okresnému súdu nebola známa žiadna ustálená judikatúra v tom smere, že týmto prikázaním veci bola zároveň založená funkčná príslušnosť krajského súdu ako odvolacieho súdu. Krajský súd v Žiline však zjavne vyhodnotil, že je miestne príslušný, keď vo veci konal a rozhodol. V opačnom prípade by vrátil vec naspäť okresnému súdu a žiaden priet'ah by nevznikol. V prípade tohto odvolacieho konania nie je možné vzniknutý priet'ah pričítať na ťarchu okresného súdu. V tomto odvolacom konaní konal a rozhodol Krajský súd v Žiline, proti ktorému sťažovatelia nepodali ústavnú sťažnosť. Okresnému súdu preto nie je zrejmé, z akého dôvodu tvrdia priet'ah spôsobený okresným súdom, resp. najvyšším súdom.

21. V prípade postupu okresného súdu po úmrtiach rodičov sťažovateľov sa predsedníčka okresného nestotožnila s názorom sťažovateľov, že okresný súd mohol konať so všetkými potenciálnymi dedičmi. V tejto veci je uplatňované právo zodpovedajúce vecnému bremenu (teda vecné právo k cudzej veci). Nositeľmi práv a povinností podľa hmotného práva z hľadiska uplatneného nároku sťažovateľov sú vlastníci garáže a pozemkov, v ktorých prospech majú byť vecným bremenom zaťažené nehnuteľnosti žalovaných. Z tohto dôvodu bolo potrebné mať ustálené v dedičskom konaní, ktorý konkrétny dedič zdedil predmetné nehnuteľnosti. Podľa názoru súdu pokračovanie s dedičmi, ktorí nemali záujem nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti, v danej veci nepripadalo do úvahy. Osobitne s prihliadnutím na skutočnosť, že nehnuteľnosti sú po smrti rodičov v užívaní sťažovateľa [REDAKOVANÉ]. Predmetné dedičské konania boli ukončené v primeranej lehote (3 mesiace, resp. 5 mesiacov). Úmrtia rodičov sťažovateľov boli okresnému súdu oznámené až s dlhším časovým odstupom. Okresný súd po zistení výsledku dedičských konaní pokračoval v konaní len s dedičmi, ktorí nadobudli v dedičskom konaní vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, vo vzťahu ku ktorým sa v tejto veci rieši právo prechodu.

22. Predsedníčka okresného súdu sa domnievala, že okresný súd postupoval vo veci sťažovateľov plynulo, medzi jednotlivými vykonávanými úkonmi sú primerané časové odstupy, nejde o nadbytočné ani neodôvodnené úkony. Vec sťažovateľov bola (opakovane) riešená na troch stupňoch súdnej sústavy, s čím je spojený určitý časový úsek. Okresnému súdu preto nemožno pričítať dobu, keď sa spis nachádzal na odvolacom súde a dovolacom súde. Z týchto dôvodov nedošlo postupom okresného súdu v napadnutom konaní k porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľov.

23. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania krajského súdu vyjadril aj predseda krajského súdu podaním č. k. Spr 223/20 z 1. apríla 2020, v ktorom podrobne zhodnotil napadnuté konania krajského súdu spolu s uvedením úkonov v nich vykonaných.

24. Vec vedená pod sp. zn. 14 Co 412/2011 bola krajskému súdu predložená 20. decembra 2011 a o odvolaniach strán sporu proti rozsudku okresného súdu z 12. marca 2010 bolo rozhodnuté uznesením z 23. októbra 2012.

25. Vec vedená pod sp. zn. 14 Co 313/2016 bola krajskému súdu predložená 3. júna 2016. O odvolaní žalovaných proti uzneseniu okresného súdu z 8. apríla 2016 o nariadení predbežného opatrenia bolo krajským súdom rozhodnuté uznesením z 13. júna 2016. Po vykonaní úkonov súvisiacich s doručovaním tohto uznesenia a po vykonaní úkonov súvisiacich s podaným odvolaním žalovaných proti čiastočnému rozsudku okresného súdu zo 17. marca 2016 (viacnásobné doručovanie vyjadrení) krajský súd rozhodol rozsudkom z 3. októbra 2017. Výlučne písárskou chybou vo výroku rozhodnutia došlo v písomnom vyhotovení k chybe v uvedení spisovej značky rozsudku okresného súdu (nesprávne uvedená ako sp. zn. 4 C 33/2016) a po predložení spisu krajský súd opravným uznesením zo 16. januára 2018 podľa § 244 CSP opravil túto chybu v písaní a spis vrátil okresnému súdu. Zároveň krajský súd zaslal opravné uznesenie aj Okresnému úradu Dolný Kubín, katastrálnemu odboru, oddeleniu zápisov práv k nehnuteľnostiam podaním zo 16. januára 2018.

26. Vec vedená pod sp. zn. 14 Co 44/2019 bola krajskému súdu predložená 5. marca 2019 po tom, čo najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 37/2018 zo 16. októbra 2018 rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co 313/2016 z 3. októbra 2017 v znení opravného uznesenia zrušil a vec vrátil krajskému súdu

na ďalšie konanie. Následne krajský súd o odvolaní žalovaných proti čiastočnému rozsudku okresného súdu zo 17. marca 2016 rozhodol rozsudkom z 28. mája 2019.

27. K ďalšiemu priebehu odvolacieho konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 17 Co 142/2019 krajský súd uviedol, že 9. septembra 2019 mu vec bola predložená na účely vydania doplniaceho rozsudku. Doplniacim rozsudkom krajský súd doplnil svoj rozsudok z 28. mája 2013 o výrok III, ktorým uznesenie okresného súdu z 8. apríla 2016 o nariadení predbežného opatrenia v niektorých výrokoch ponechal v platnosti do právoplatného skončenia konania okresného súdu.

28. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutých konaní najvyššieho súdu vyjadril tiež JUDr. Peter Szabo, sudca najvyššieho súdu (v tom čase vykonával neodkladné úlohy predsedu najvyššieho súdu podľa § 43 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktorý uviedol, že vec vedená pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 napadla najvyššiemu súdu 31. marca 2011 a spis bol s rozhodnutím vrátený okresnému súdu 29. novembra 2011. Vec vedená pod sp. zn. 3 Cdo 37/2018 napadla najvyššiemu súdu 28. februára 2018 a spis spolu s rozhodnutím bol vrátený okresnému súdu 29. októbra 2018.

29. Právny zástupca sťažovateľov nereagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, predsedu krajského súdu a JUDr. Petra Szaba, ktorý v tom čase vykonával neodkladné úlohy predsedu najvyššieho súdu.

30. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

III.A. K namietanému porušeniu v bode 1 uvedených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2006 a postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 14 Co 313/2016, sp. zn. 14 Co 44/2019 a sp. zn. 17 Co 142/2019:

31. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

32. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

33. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť všeobecnému súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb).

34. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

35. Ústavný súd uvádza, že vzhľadom na potrebu znaleckého dokazovania možno považovať prerokúvanú vec po skutkovej stránke za zložitejšiu. Zároveň ústavný súd považuje prerokúvanú vec za právne zložitejšiu z dôvodov uvedených predsedníčkou okresného súdu uvedených v bode 17. Na tieto skutočnosti ústavný súd nemohol neprihliadnuť pri určení výšky finančného zadost'učinenia. Zároveň ústavný súd konštatuje, že ani prípadná právna a skutková zložitosť veci nemôže žiadnym spôsobom ospravedlniť doterajšiu dĺžku rozhodovania všeobecných súdov vo veci sťažovateľov, ktorá nie je dosiaľ právoplatne skončená.

36. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by signalizovali nevykonanie okresným súdom alebo zákonom určených procesných úkonov či neposkytnutie potrebnej súčinnosti zo strany sťažovateľov. Ústavný súd tiež pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania zákonom (napr. riadny a mimoriadny opravný prostriedok, námietky zaujatosti, procesné návrhy a pod.) spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv teda sťažovatelia neprispeli svojím správaním k zbytočným prietahom v konaní, avšak museli si byť vedomí toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia vo veci samej. Tieto skutočnosti ústavný súd tiež zohľadnil pri určení výšky finančného zadost'učinenia.

37. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup okresného súdu a krajského súdu. Pri skúmaní skutočností, či v dôsledku ich postupu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

38. Ústavný súd opätovne poukazuje na skutočnosť, že vec sťažovateľov nie je dosiaľ právoplatne skončená, pričom predmetom prieskumu ústavného súdu bolo obdobie predstavujúce približne 13 rokov. Vec sťažovateľov možno už len na základe takejto dĺžky trvania, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná, považovať za nezlučiteľnú s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017). Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepovažoval za potrebné konkrétne opisovať neefektívnu alebo nesústredenú činnosť okresného súdu a krajského súdu ani nevymedzovať konkrétne časové úseky ich nečinnosti v napadnutých konaniach.

39. Ústavný súd ale poznamenáva, že prvý rozsudok okresného súdu z 12. marca 2010 bol zrušený krajským súdom. Na základe toho bol okresný súd povinný postupovať tak, aby v čo najkratšej dobe splnil inštruktívne pokyny krajského súdu a odstránil vady, ktoré mu boli vytknuté. Okresný súd opätovne rozhodol až čiastočným rozsudkom zo 17. marca 2016, ktorým bola určená existencia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech sťažovateľov. Rozsudok okresného súdu zo 17. marca 2016 bol zmenený tak, že v tejto časti bola žaloba napokon zamietnutá rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 44/2019 z 28. mája 2019. Krajský súd takto postupoval na základe právneho názoru vysloveného najvyšším súdom v uznesení č. k. 3 Cdo 37/2018 zo 16. októbra 2018, ktorým bol už skôr zrušený rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co 313/2016 z 3. októbra 2017 v znení opravného uznesenia krajského súdu č. k. 14 Co 313/2016 zo 16. januára 2018 a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

40. Podľa názoru ústavného súdu preto dĺžku konania na najvyššom súde vedeného pod sp. zn. 3 Cdo 37/2018 (8 mesiacov) možno pripočítať na ťarchu krajského súdu (pozri k tomu aj bod 53, pozn.), pretože podľa názoru najvyššieho súdu sa krajský súd riešením otázky dobromyseľnosti držby práva vecného bremena odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorú predstavujú citované rozhodnutia najvyššieho súdu, a z tohto dôvodu krajský súd vec nesprávne právne posúdil. Krajský súd bol preto povinný vec opätovne prejednať a rozhodnúť, čím sa dĺžka odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 14 Co 44/2019 a sp. zn. 17 Co 142/2019 vo vzťahu k rozsudku okresného súdu zo 17. marca 2016 a uzneseniu okresného súdu z 8. apríla 2016 o nariadení predbežného opatrenia predĺžila približne o ďalších 5 mesiacov (konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 14 Co 313/2016 trvalo približne 16 mesiacov). Celková dĺžka tohto odvolacieho konania preto predstavovala dobu až približne 29 mesiacov, ktorú ústavný súd preto nepovažuje za ústavne súladnú s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

41. Okresný súd a krajský súd teda v týchto konaniach nezvolili procesný postup smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia stále nachádzajú. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

42. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu a krajského súdu v týchto konaniach došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

43. Vec sťažovateľov sa v čase rozhodovania ústavného súdu nachádzala na najvyššom súde na rozhodnutie o dovolaní. Keďže výsledok dovolacieho konania nie je známy, ústavný súd

preventívne prikázal okresnému súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, aby vo veci po jej vrátení konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Primerané zadost'učinenie

44. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tiež žiadali priznať finančné zadost'učinenie v celkovej sume 9 950 eur z dôvodu dĺžky rozhodovania všeobecných súdov v ich veci.

45. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

46. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení jeho výšky ústavný súd musí zohľadniť konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä celkovú dĺžku konania, povahu a rozsah práv sťažovateľov, ktoré boli porušené, a predmet konania. Ústavný súd musel zároveň posúdiť význam konania pre sťažovateľov, v ktorom sa domáhajú vyslovenia existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním spočívajúcemu v prechode cez pozemky žalovaných na účely prístupu ku garáži a k pozemkom vo vlastníctve sťažovateľov tak, aby im nebol znemožnený, resp. podstatne sťažený každodenný prístup a príjazd k rodičovskému domu, v ktorom býva sťažovateľ [REDAKOVANÉ] so svojou rodinou. Z tohto dôvodu je význam konania omnoho väčší pre sťažovateľa [REDAKOVANÉ], čo ústavný súd tiež zohľadnil pri určení výšky finančného zadost'učinenia. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia pre sťažovateľa [REDAKOVANÉ] v celkovej sume 2 400 eur a pre sťažovateľa [REDAKOVANÉ] v celkovej sume 1 200 eur podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (body 3 a 4 výroku tohto nálezu).

47. Ústavný súd zároveň nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 6 výroku tohto nálezu).

Trovy konania

48. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 zodpovedá sume 153,50 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola vo výške 921 eur). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 je v sume 9,21 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

49. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 390,50 eur vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľov je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2018 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia

vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2018 zvýšenú o 20 % DPH (bod 5 výroku tohto nálezu).

50. Priznanú náhradu trov konania sú okresný súd a krajský súd povinné spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

III.B. K namietanému porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľov postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 412/2011 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 a sp. zn. 3 Cdo 37/2018:

51. Ústavný súd uvádza, že pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnená, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

52. Podľa názoru ústavného súdu dĺžka konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 412/2011 (11 mesiacov) a konaní vedených na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 (8 mesiacov) a sp. zn. 3 Cdo 37/2018 (8 mesiacov) bola v rámci ústavnej akceptovateľnosti, a preto nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľov, ktorá by zodpovedala ústavno-relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z týchto dôvodov ústavný súd v tejto časti nevyhovел ústavnej sťažnosti sťažovateľov (bod 6 výroku tohto nálezu).

53. K tvrdeniam sťažovateľov a predsedníčky okresného súdu (bod 3 a bod 20) ústavný súd nad rámec uvádza, že uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Nc 24/2006 z 20. septembra 2006 bola vylúčená podstatná časť sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania vo veci sťažovateľov. Zároveň vec sťažovateľov bola prikázaná na rozhodnutie krajskému súdu, čím bola založená s konečnou platnosťou príslušnosť krajského súdu na rozhodovanie v tejto veci. Takto založená funkčná príslušnosť krajského súdu trvala aj v čase podania odvolaní sťažovateľov a žalovaných proti rozsudku okresného súdu z 12. marca 2010. Okresný súd preto zjavne pochybil, ak súdny spis predložil Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaniach sťažovateľov a žalovaných proti rozsudku okresného súdu z 12. marca 2010, čo ústavný súd zohľadnil v rámci primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré priznal sťažovateľom.

54. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že Krajský súd v Žiline pochybil vo výrazne väčšej miere, ak tieto odvolania prejednal a o nich rozhodol. Podľa názoru ústavného súdu preto dĺžku konania najvyššieho súdu vedeného pod sp. zn. 3 Cdo 58/2011 je potrebné pripočítať na ťarchu Krajského súdu v Žiline spolu s dĺžkou jeho odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 6 Co 158/2010 (spolu približne 15 mesiacov). V ústavnej sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí a podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhali.

Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhali v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Z tohto dôvodu predmetom prieskumu ústavného súdu nemohol byť postup Krajského súdu v Žiline, pretože tento sťažovatelia neoznačili v petite ústavnej sťažnosti ako porušiteľa ich v bode 1 uvedených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2021

Libor DUEA
predseda senátu